

Sygn. akt II UK 93/08

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku A/ W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

o ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 listopada 2008 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 4 grudnia 2007 r.,

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Wnioskodawczynie A/ W. w okresie od dnia 5 października 1992 r. do dnia 31 października 2005 r. prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą opodatkowaną podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych

w zakresie handlu detalicznego i usług pod nazwą PPHU „O”. W trakcie prowadzenia tej działalności wnioskodawczynie zgłaszała w Urzędzie Skarbowym i w ZUS zawieszenie jej wykonywania w okresach: od 29.08.2001 r. do 26.09.2001 r., od 09.12.2001 r. do 06.01.2002 r., od 08.06.2002 r. do 06.07.2002 r., od 10.07.2002 r. do 23.07.2002 r., od 20.01.2003 r. do 17.02.2003 r., od 19.02.2003 r. do 19.03.2003 r., od 21.03.2003 r. do 31.03.2003 r., od 26.04.2004 r. do 24.05.2004 r., od 26.05.2004 r. do 23.06.2004 r., od 25.06.2004 r. do 23.07.2004 r., od 25.07.2004 r. do 12.08.2004 r., od 29.04.2005 r. do 27.05.2005 r., od 30.05.2005 r. do 27.06.2005 r., od 30.06.2005 r. do 20.07.2005 r.

Decyzją z dnia 8 listopada 2005 r. organ rentowy z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, objął A/ W. - ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym i wypadkowym w okresach zawieszenia działalności gospodarczej.

Wyrokiem z dnia 12 grudnia 2006 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie wnioskodawczynie A/ W. od wyżej wskazanej decyzji. Sąd Okręgowy oddalając odwołanie jako podstawę prawną rozstrzygnięcia podał przepis art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 13 pkt 4 i art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 1998, nr 137, poz. 887 ze zm.)

Na skutek apelacji wnioskodawczynie Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu niniejszej sprawy doszedł do wniosku, że apelacja wnioskodawczynie jest bezzasadna stwierdzając, że w niniejszej sprawie było bezsporne, że organ rentowy nie kwestionował, iż w okresach, gdy wnioskodawczynie zgłaszała zawieszenie działalności gospodarczej, działalność taka nie była przez nią rzeczywiście prowadzona. Sporna pomiędzy stronami pozostawała natomiast kwestia, czy fakt nie wyrejestrowania wnioskodawczynie z ewidencji działalności gospodarczej może przesądzać o obowiązku podlegania ubezpieczeniu społecznemu. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy, osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowi ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, zaś z mocy art. 12 powołanej ustawy - także ubezpieczenia wypadkowego. Przymusem ubezpieczenia objęte są osoby, które - stosownie do art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy - prowadzą działalność na podstawie przepisów o

działalności gospodarczej. Obowiązek ubezpieczenia trwa zgodnie z art. 13 pkt 4 ustawy od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności. Obowiązek ubezpieczenia, jak wyżej wskazano powstaje z chwilą rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej, podlegającej obowiązkowemu zgłoszeniu organowi ewidencyjnemu, a zatem od chwili dokonania zgłoszenia, a ustaje z dniem zaprzestania prowadzenia działalności, potwierdzonym przez jej wyrejestrowanie z ewidencji. Reasumując powyższe Sąd stwierdził, że wykreślenie wpisu pozarolniczej działalności gospodarczej z ewidencji lub odnotowanie przerwy w jej prowadzeniu powoduje zawsze - na stałe lub okresowo - ustanie obowiązku ubezpieczenia. W niniejszej sprawie było poza sporem, że wnioskodawczynie w okresach zawieszania działalności gospodarczej nie wyrejestrowywała się z ewidencji działalności gospodarczej, co skutkowało koniecznością oddalenia w niniejszej sprawie odwołania ubezpieczonej.

Na powyższe rozstrzygnięcie wnioskodawczynie wniosła skargę kasacyjną zarzucając powyższemu orzeczeniu naruszenie: art. 7 konstytucji RP oraz art. 6 k.p.a. i 9 k.p.a. poprzez ich niezastosowanie, a w konsekwencji pominięcie prawnej oceny faktu pouczenia strony przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych o sposobie zachowania się w sytuacji czasowego wstrzymywania się od wykonywania działalności zarobkowej, oraz jego wpływu na zaistniałą sytuację faktyczną, albowiem uzyskane przez powódkę pouczenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o potrzebie zgłoszenia wykreślenia z ubezpieczeń społecznych również w razie czasowego zaprzestania wykonywania działalności gospodarczej ukształtowało jej postępowanie, wpływając na sferę materialnych uprawnień powódki; art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1998 r. Nr 137 poz. 887 ze zm.) w związku z art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2004 r. Nr 173 poz. 1807 ze zm.) oraz art. 2 ustawy prawo działalności gospodarczej (Dz.U. z 1999 r. Nr 101 poz. 1178 ze zm.) poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż okres podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w stosunku do osób określonych w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jako prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą wyznacza moment wpisu i wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się nieuzasadniona i podlega oddaleniu. W sprawie będącej przedmiotem rozpoznania – wbrew twierdzeniom skargi kasacyjnej – nie doszło do naruszenia prawa w związku z niewłaściwym zastosowaniem art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, skoro przepis ten nie budzi wątpliwości, że osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu od dnia rozpoczęcia wykonywania takiej działalności i ubezpieczenie to trwa do dnia zaprzestania jej wykonywania. Nie kwestionując poglądu wyrażonego w orzecznictwie sądowym, że obowiązek ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność – w tym działalność gospodarczą - wynika z faktycznego prowadzenia tej działalności, a zatem o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, powodującej wyłączenie z tego ubezpieczenia, decyduje faktyczne zaprzestanie tej działalności, przy czym kwestie związane z formalnym zarejestrowaniem, wyrejestrowaniem, czy zgłaszaniem przerw w tej działalności mają ewentualnie znaczenie w sferze dowodowej, i nie przesądzają one same w sobie o podleganiu obowiązkowi ubezpieczenia społecznego - stwierdzić należy, iż faktyczne zaprzestanie wykonywania działalności gospodarczej może skutkować uchyleniem obowiązku ubezpieczenia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2005 r., I UK 105/04, OSNP 2005/13/198 oraz wyrok z dnia 14 września 2007r. , III UK 35/07, niepublikowany, a także wyrok z dnia 12 listopada 2007r., I UK 147/07, niepublikowany). Niemniej jednak oceniając niniejszą sprawę należy podzielić stanowisko Sądu drugiej instancji – że poczynione ustalenia nie dają podstaw do twierdzenia, iż wnioskodawczynie zaprzestała prowadzenia takiej działalności w okresach przez siebie wskazanych. W istocie więc, mimo podniesionego w skardze kasacyjnej zarzutu naruszenia prawa materialnego, skarga ta kwestionuje wyłącznie ustalenia faktyczne Sądu drugiej instancji, sprowadzające się do przesądzenia, że wnioskodawczynie pomimo choroby nie zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej. W spornym okresie od 2001r. do 2005r., tak jak zostało to ustalone w protokołach rozprawy w oparciu o zeznania świadków jak i oświadczenia samej wnioskodawczynie, prowadzona przez nią działalność gospodarcza – początkowo, w zakresie handlu obwoźnego oraz następnie, usług w

postaci sprzątania - nie miała wyłącznie charakteru osobistego. Wnioskodawczyni podczas jej prowadzenia korzystała z pomocy dzieci, jak również zatrudniała pracownika do sprzątania podczas jej choroby. Tym samym w ocenie Sądów orzekających w niniejszej sprawie osobiste niewykonywanie przez wnioskodawczynię czynności z zakresu prowadzonej działalności gospodarczej w czasie choroby, nie oznaczało automatycznie zaprzestania prowadzenia takiej działalności. Okoliczność, że prowadzone przez ubezpieczoną usługi nie musiały być wykonywane przez nią osobiście i fakt, że niejednokrotnie w spornym okresie były świadczone przez inne osoby - powodowało, że w niniejszym stanie faktycznym, stan niezdolności wnioskodawczyni do pracy nie był równoznaczny z niewykonywaniem przez nią działalności gospodarczej. Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności oraz mając na względzie fakt, że uzasadnienie podstaw skargi nie zwiera zarzutu naruszenia przepisów procedury cywilnej stwierdzić należy, że skład orzekający Sądu Najwyższego jest związany stanem faktycznym niniejszej sprawy, będącym podstawą wydania zaskarżonego wyroku. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie jest kwestionowany pogląd, iż w przypadku, gdy skarga kasacyjna nie zawiera zarzutu naruszenia przepisów postępowania, bądź gdy zarzut taki okaże się nieuzasadniony, Sąd Najwyższy jest związany stanem faktycznym sprawy stanowiącym podstawę wydania zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Stanowisko takie zawierają między innymi wyroki z dnia 6 listopada 1996 r., II UKN 6/96 oraz II UKN 9/96 (OSNAPIUS 1997/11/199 i 201) a także z dnia 12 października 1999 r., II UKN 140/99 (OSNAPIUS 2001/1/28 – notka i orzecznictwo tam wskazane). W tym miejscu wskazać należy, że z treści art. 1 k.p.c. wynika jasno, iż przedmiotem sądowego postępowania cywilnego mogą być jedynie sprawy cywilne. Za takie uznaje się sprawy wynikające ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy, jak również sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz inne, do których przepisy kodeksu cywilnego stosuje się z mocy ustaw szczególnych. Tym samym zarzut skargi kasacyjnej dotyczący naruszenia art. 6 i 9 kodeksu postępowania administracyjnego przez Sąd Apelacyjny przy wydawaniu zaskarżonego wyroku jest całkowicie chybiony, albowiem przepisy kodeksu postępowania administracyjnego nie miały w ogóle zastosowania w sprawie której wyrok ten

dotyczy.

Z tych wszystkich względów należało oddalić skargę i orzec jak w sentencji, po myśli art. 398¹⁴ k.p.c.